

Primary School Teachers' Metaphorical Perspectives towards Classroom and Classroom Management: A Comparative Case Study

Deniz ÖRÜCÜ*

ABSTRACT. This study aims to compare and contrast the approaches of classroom teachers in two different primary schools towards the concepts of classroom and classroom management through the metaphorical images they use. In the realm of the qualitative research, a comparative case study design was utilized. The data source is classroom teachers from two schools with dramatically different environments. The data collection instrument was a semi-structured metaphor form. Content-analysis was performed to analyze the data. A number of metaphors were produced by the participants and findings portrayed that although some differences exist in teachers' views towards "classroom", their views towards "classroom management" do not differ significantly as reflected through the metaphors they used. The common concern about classroom management appears to focus on harmony, whereas the one about the classroom is about the diversity of students.

Keywords: Classroom, classroom management, teachers, metaphors

SUMMARY

Purpose and significance: The purpose of this study is to compare and contrast the approaches of primary school teachers in two different school settings towards the concepts of classroom and classroom management through the metaphorical images they use. Utilizing metaphor analysis provides researchers with rich information while understanding social phenomena and is widely used in educational research. However, this study particularly focused on classroom and classroom management concepts and sought to compare and contrast the perspectives of primary school classroom teachers who work in completely opposite school settings in terms of their socio-economic environments.

Methods: A comparative case study design was employed in the realm of the qualitative research. Deviant case sampling, a type of purposeful sampling, was used to compare and contrast the views of teachers from two dramatically different school settings. A semi-structured metaphor form was used to collect data and content-analysis was performed to analyze the data.

Results, Discussion and Conclusions: A number of metaphors and their explanations about the concepts of classroom and classroom management were elicited from the participants. The findings demonstrated that teachers in School A (a private school with students from dominantly higher socio-economic level) have a more positive view towards the concept of classroom than the teachers in School B (a public school with students from dominantly lower socio-economic level) do. The main categories describing the classroom emerged as diversity of students, teachers' attitudes in the classroom and the quality of students. Some exemplary metaphors reflecting the diversity were flower garden, sea, big city, concert hall and Turkey. Metaphors referring to the teachers' attitudes were theatre stage and beehive, and one category that emerged in only School B was the quality of the students and the metaphors were balloons and soil. In their explanations, teachers of School B emphasized the low academic quality and unproductivity of their students. As for the metaphors developed to reflect the classroom management approaches, the most significant finding was the frequent use of the metaphor, "orchestra conducting", meaning leading in harmony. Teachers from both schools also mentioned metaphors reflecting the idea of harmony and leading in tune. These can be exemplified as "family management", "ship" and "factory management". Moreover, teachers from School A provided metaphors such as "strategic war" and "space travel" to refer to the difficult situations they encounter in terms of their students' behavior. There were no significant differences in their approach towards classroom management but a significant difference was observed in their approach towards classroom. This study, as well as other metaphorical studies, once more demonstrated that metaphors are effective tools to understand the deeply embedded meanings behind social phenomena

*Yrd. Doç.Dr. Başkent University, orucu@baskent.edu.tr

İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfa ve Sınıf Yönetimine İlişkin Metaforik Bakışları: Karşılaştırmalı bir Durum Çalışması

Deniz ÖRÜCÜ*

ÖZ. Bu çalışmanın amacı, iki farklı ilköğretim okulunda görevli sınıf öğretmenlerinin sınıfa ve sınıf yönetimine ilişkin yaklaşımlarını kullandıkları metaforlar yoluyla belirlemek ve karşılaştırmaktır. Nitel araştırmanın bir çeşidi olan karşılaştırmalı durum çalışması deseni kullanılmış ve veri kaynağı olarak çok farklı iki çevrede bulunan iki ilköğretim okulunda görevli sınıf öğretmenleri seçilmiştir. Veri toplama aracının yarı-yapılandırılmış metafor formu olduğu çalışmada, veri analizi içerik analizi yoluyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılardan çeşitli metaforlar elde edilmiştir. Bulgular, kullandıkları metaforların ışığında sınıfa ilişkin yaklaşımlarında iki gruptaki öğretmenlerin buldukları okula göre farklılık gösterdiğine, öte yandan sınıf yönetimine ilişkin yaklaşımlarında belirgin farklılıklar göstermediklerine işaret etmektedir. Sınıf yönetimine ilişkin yoğunlukla kullanılan metaforlar ahenk sağlamak üzerine iken, sınıfa olan yaklaşımlarında genellikle öğrenci çeşitliliğine dönük metaforlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf, sınıf yönetimi, öğretmenler, metaforlar

GİRİŞ

Öğrenme-öğretme sürecinin en somut gerçekleştiği ortam olan sınıflar öğrenci ve öğretmenler için önemli yer tutmaktadır. Çağımızın ve küreselleşmenin getirdiği çoğul sosyal gerçeklik sonucunda değişime olan ihtiyaç sınıf yönetimi açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda, sınıf yönetimi kavramı ayrı bir konu alanı olarak dikkat çekmekte ve öğretmenlerin bu konuda yetkin ve bilinçli olmaları beklenmektedir. Sınıf, öğrencinin yaşamında ailesinden sonra gelen ikinci derecede önemli ilişkiler sistemi olup eğitim-öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği ortak bir yaşama alanıdır (Demirtaş, 2008). Turan (2007)'ın belirttiği gibi, geleneksel sınıf yönetimi çoğunlukla öğretmenin sınıf üzerinde kontrol ve disiplin sağlaması olarak anlaşılır. Oysa ki, sınıf yönetimi sadece disiplin ve öğretmen otoritesinden ibaret değildir. Sınıf yönetimine, sınıf içi etkinlikleri öğrenme odaklı olarak etkili bir biçimde düzenleyip sürdürme ve öğrenci davranışlarına rehberlik etme süreci olarak bakıldığında (Turan, 2007), sadece disiplini sağlamak olmadığı anlaşılmaktadır. Bu durum eğitimcilerde düşen sorumluluğu artırmaktadır. Boyacı (2008)'ya göre, toplumsal değişimin ve bilişim devriminin getirdiği değişimler sınıf yönetimine yönelik yeni paradigmaları ortaya çıkarmış, yapılandırmacı eğitim yaklaşımının bir gereği olarak bilgiyi edinen, kullanan, yeni bilgi üretebilen, toplumsal olgulara farklı bakış açıları getirebilen bireylerin yetiştirilmesi ön plana çıkmıştır.

Bireyin toplumun bir parçası olduğu düşünüldüğünde, sınıf da toplumun mikro düzeyde bir örneğini oluşturmaktadır. Bronfenbrenner (1979)'un geliştirmiş olduğu ekolojik yaklaşım sınıf ortamını anlamak ve çözümlenmekte etkili olarak kullanılabilir. Bu bakış açısında, her öğrenci eşsiz ve birbirinden farklı olarak görülmekte, sınıf daha geniş bir bağlam içinde düşünülmektedir. Dönmez (2007)'nin aktardığı gibi sınıf içinde öğrenci merkezde konumlandırılarak kendisini etkileyen çevredeki kişiler ve etkenler dairesel olarak yakından uzağa doğru 4 sistemde yer almaktadır. Öğrenciye en yakın çevrede (mikro sistem) öğretmenler ve sınıf arkadaşları bulunmakta, ikinci düzey (mezo sistem) okul, aile ve sınıf dışındaki arkadaşlar ve sosyal ilişkiler ağını kapsamaktadır. Üçüncü düzeyde (ekosistem) ise, toplumun yönetim biçimi, sosyal inançları, sosyal değerleri ve medya gibi etkenler yer almaktadır. Son düzeyde (makro sistem), toplumsal tarih, içinde bulunulan zaman, toplumsal değişim ve gelişmeler bulunmaktadır. Sınıftaki her öğrencinin içinde bulunduğu bu sistemlerden benzer ya da farklı boyutlarda etkilendiği düşünüldüğünde, çevrenin sınıf üzerindeki etkisinin önemi açıktır, dolayısıyla sınıf yönetimini çok boyutlu bir süreç olarak algılamının

*Öğr.Gör.Dr., Başkent Üniversitesi, orucu@baskent.edu.tr

gerekliliği kaçınılmazdır. Bu bağlamda, öğretmenin sınıfa ve sınıf yönetimine yönelik kişisel bakış açısı ve yaklaşımı önem taşımaktadır.

Geçmişten günümüze sınıf yönetimi yaklaşımlarına bakıldığında çeşitli görüşler olduğu görülmektedir. Yaygın olarak kullanılan Başar (1999)'ın geliştirmiş olduğu sınıf yönetimi modeli tepkisel, önlemsel, gelişimsel ve bütünsel olarak dört yaklaşımdan oluşmaktadır. Tepkisel yaklaşımda öğretmenin istenmeyen davranışa tepki vermesi, ödül ve ceza gibi kavramların kullanımı söz konusudur. Önlemsel yaklaşım planlama düşüncesine bağlı olarak öğretmenin sınıfta oluşabilecek durumları önceden tahmin ederek bunlara fırsat vermeyecek ortamlar yaratarak önlemler almasına dayanır. Gelişimsel yaklaşım, öğrencinin fiziksel, duygusal ve deneyimsel gelişim düzeyleri gözetilerek etkinlikler hazırlamak ve sınıf yönetiminin bu bağlamda daha etkili gerçekleştirilmesi üzerine odaklanır. Son olarak, bütünsel yaklaşım sınıf yönetimine ilişkin gerekli önlemleri alarak hem gruba hem bireye eşit yönelimi sağlamak, istenmeyen davranışın nedenlerini ortadan kaldırmak ve istenen davranış için uygun ortamı hazırlamak amacıyla diğer üç yaklaşımı etkili ve bütüncü olarak kullanabilmeyi hedeflemektedir.

Sınıf yönetimine ilişkin başka bir model de Wragg (1993) tarafından geliştirilmiş 7 farklı yaklaşımını içermektedir. Bu model, öğretmenin sınıfa olan yaklaşımını tanımlayan otoriter, serbestçi anlayış, davranış yönlendirme, insanlar arası ilişkiler, bilimsel, sosyal sistem ve folklor yaklaşımlarıdır.

Ayrıca, sınıfta nitelikli eğitim ortamının oluşturulabilmesi için sınıf içerisindeki farklı süreçleri göz ardı etmemek gerekir. Bunlar zaman, iletişim, motivasyon, sınıfın fiziksel düzeni, eğitim ve öğretim programlarının planlanması gibi boyutlardır (Şişman ve Turan, 2007). Kuşkusuz, sınıf yönetimine ilişkin çalışmalarda ve sınıf içi uygulamada bu yaklaşımların çerçevesinde belirtilen süreçlerin yönetilmesi için öğretmenin yetkin olması önem taşımaktadır.

Metaforlar, Eğitim ve Sınıf Yönetimi

Değişen ve gelişen dünyada postmodernizmin bir sonucu olarak ortaya çıkan sosyal gerçekliğin bölünmüş ve parçalanmış yapısını anlayabilmek için söylemleri analiz etme gerekliliği kaçınılmazdır. Postmodern söylem dil, güç, kimlik, bilgi ve sosyal yapının arasındaki önemli bağlantıları gün ışığına çıkarmaktadır. Bu noktada, dilin sembolik temsiliyet gücü günlük hayatın edimlerini anlayabilmek açısından önemlidir. (Bourdieu, 1991; Foucault, 1980). Bu bağlamda, sosyal aktörler tarafından sözel olarak kullanılan metaforlar (benzetme/mecaz) örgütlerde süreçlerin yapı ve işleyişini anlamamıza yardımcı olmaktadır. Mecaz sözcüğü, Türk Dil Kurumu Büyük Sözlük'te "bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma, metafor" olarak tanımlanmaktadır. Jensen (2006)'in aktardığı gibi metaforlar aslında Eflatun'a kadar dayanmakta ve karmaşık durumların anlaşılabilmesinde ortak bir yol olarak hala kullanılmaktadır. Metaforlar konusundaki çalışmalara öncülük eden ilk çalışma, Lakoff ve Johnson (1980) tarafından yapılmış ve "bilişsel metafor kuramı" ortaya çıkmıştır. Bu kurama göre metaforlar insanların dünya ve gerçeklik üzerine olan düşüncelerini biçimlendiren zihinsel yapılar olarak görülmektedir. Bilişsel kurama göre, bireyler karşılaştıkları karmaşık olgularla kendi deneyimledikleri somut kavramlar arasında bağlantı kurarak dünyayı anlamlandırmaya çalışmaktadırlar. Metaforlar günlük hayattaki muğlak kavramların somut olarak daha anlamlı biçimde yapılandırılmasını sağlar ve bu süreçte güçlü zihinsel model rolü oynarlar. Bredeson (1985), metaforların bireyin çevreyi nasıl algıladığını gösteren gözlük işlevi gördüğünü belirtmektedir. Metaforlarla ilgili çalışmalara öncülük eden bir başka eser Morgan (1986)'ın Lakoff ve Johnson (1980)'dan yola çıkarak geliştirdiği örgütsel metaforları konu etmektedir. Morgan (1986)'a göre, örgütler karmaşık, muğlak ve zıtlıklar barındıran yapılardır ve örgütler tanımlamada ve anlamada makine, beyin, kültür, politik sistem gibi farklı benzetmeleri araç olarak kullanmıştır. Metaforlar eğitim araştırmalarında da yaygınlıkla kullanılmaktadır (Beck, 1999; Zheng ve Song, 2010; Jensen, 2006). Örneğin, Boyacı (2009), ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin planlama sürecine ilişkin kullandıkları metaforlarla ilgili olan çalışmada, eğitim sisteminin örgütsel yapısı ve planlama sürecine dönük zengin metaforlara ulaşılmış ve sonuç olarak genel öğretmen görüşünün planlama sürecinin güç ve öğretmen rolünün zayıf olduğu ortaya çıkmıştır.

Kasoutas ve Malamitsa (2009), çalışmalarında Yunanistan’da öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecine yönelik kullandıkları metaforları incelemiş ve sonuç olarak metaforların öğretmenlerin kişisel inançları, deneyimleri ve estetik görüşleri doğrultusunda yapılandığı ortaya çıkmıştır. Sınıf iklimi oluşturmak açısından kendilerini “ebeveyn”, “kurtarıcı” ve “arkadaş” olarak betimledikleri sonucu bulunmuştur.

Başka bir çalışmada, Akar ve Yıldırım (2009), öğretmen adaylarının Sınıf Yönetimi dersinde yapılandırmacı öğretim ortamında eğitilmeden önce ve sonra sınıf yönetimi için kullandıkları metaforları incelemişler, ve sonuç olarak müdahale öncesinde kullandıkları metaforlar daha çok kontrol odaklı iken, müdahale sonrasında yine aynı metaforlar açıklamalarında daha çok liderlik ve öğrencilerin bireysel farklılıklarına hassasiyet odaklı olarak ortaya çıkmıştır.

Saban (2009)’ın öğretmen adaylarının öğrencilere yönelik kullandıkları metaforları araştırdığı çalışmada edinilen metaforlar, öğrencilere yaklaşım biçimini betimleyen 11 farklı kavramsal kategori oluşturmuştur. Bunlar; gelişen bir varlık olarak öğrenci, hammadde olarak öğrenci, boş bir zihin olarak öğrenci, itaatkar bir varlık olarak öğrenci, pasif bilgi alıcısı olarak öğrenci, değerli bir varlık olarak öğrenci, bilgi yansıtıcısı olarak öğrenci, kendi bilgisinin inşacıları olarak öğrenci, özürü bir varlık olarak öğrenci, sosyal katılımcı olarak öğrenci, sosyal sermaye olarak öğrenci kategorileridir.

Epistemolojik açıdan metaforların uygulanabilmesi için eğitim araştırmalarında kullanılan metafor çeşitlerini anlamak gerekmektedir. Bu bağlamda, aktif, pasif, ölü ve temel metaforlar olarak 4 kategori ortaya çıkmaktadır (Jensen, 2006). Aktif metafor, doğrudan benzeyen ve benzetilen kavramların kolaylıkla anlaşıldığı ve gerçek anlamla doğrudan bağlantı kurulabilen metafor türüdür. Örnek olarak, “bu okul kaynayan kazan” verilebilir. Pasif metaforlarda, bağlama göre dinleyen olumlu ya da olumsuz anlamlar çıkarır. Örneğin, “maçın sonucu katliamdır” benzetmesi kazanan ya da kaybedene göre yoruma açıktır. Ölü metaforlarda kavramlar gerçek anlamlarından tamamen sıyrılır, kullanılan sözcüklerin anlamı gerçek deneyimin dışında deyimsel olarak kullanılmaya başlanmıştır. “Sınava çalışmak at yarışı gibidir” benzetmesi düşünüldüğünde sınava çalışan bireylerin pek çoğunun gerçek bir at yarışına katılma deneyimleri bulunmamaktadır. Son olarak; temel metaforlar çalışılan kavramın önemli temel özelliklerini betimleyen metafor türüdür. “Makine kurum” temel metaforlara örnektir (Jensen, 2006). Özetle, günlük hayatta ve ilintili akademik çalışmalarda metaforlardan yararlanmak gizil anlamları irdelemek ve anlamak açısından önem taşımaktadır. Sınıf yönetimi kavramı, öğretmenlerin meslekleri kapsamında yoğunlukla bilmeleri ve uygulamaları gereken bir yer oluşturması açısından sınıfa ve sınıf yönetimine bakış açılarını belirlemede metaforlar yoluyla incelenebilir. Ayrıca, sınıfa olan ekolojik bakış açısı dikkate alındığında okulun bulunduğu sosyo-ekonomik çevrenin de sınıf yönetimini ve öğretmenlerin bakış açılarını etkileyen bir dinamiktir. Değişen sosyal gerçeklik kaçınılmaz olarak eğitim kurumlarını ve sınıfları da etkisi altında bırakmaktadır. Bu bağlamda, araştırmanın amacı aşağıda belirtildiği gibi oluşturulmuştur.

AMAÇ

Bu araştırmanın amacı, Ankara ilinde iki farklı sosyoekonomik çevrede bulunan biri devlet, biri özel okul statüsünde olan iki ilköğretim okulunda görevli sınıf öğretmenlerinin sınıfa ve sınıf yönetimine olan bakış açılarını metaforlar yoluyla belirlemek ve karşılaştırmaktır.

Bu amaca uygun olarak alt problemler şöyle belirlenmiştir:

1. Her iki okulda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf kavramını tanımlarken kullandıkları metaforlar nelerdir?
2. Her iki okulda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi kavramını tanımlarken kullandıkları metaforlar nelerdir?
3. İki farklı öğretmen grubunun sosyoekonomik çevre değişkeni bağlamında mecazi betimlemeleri farklılık göstermekte midir?
4. Kullanılan metaforlar kavramsal çerçevede belirtilen modelleri yansıtmakta mıdır?

YÖNTEM

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve şimşek (2005)'in belirttiği gibi, nitel araştırma sosyal bir olguyu ilgili bireylerin bakış açılarından görebilmeye ve bu bakış açılarını oluşturan sosyal yapıyı ve süreçleri ortaya koymaya olanak vermektedir. Metaforların nitel veri toplama aracı olarak kullanılabilceği ve zengin bulgular elde edilebileceği bilinmektedir (Patton, 2002; Yıldırım ve şimşek, 2005). Metaforlar, sosyal olguları anlamada hem betimleme hem de karşılaştırma araçları olarak kullanılabilir (Silman ve şimşek, 2006). Bu bağlamda, bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden karşılaştırmalı durum çalışmasıdır (Bogdan ve Biklen, 1998). Karşılaştırmalı durum çalışması, iki farklı sosyo-ekonomik çevreye ait biri özel biri devlet okulu olan iki okuldaki sınıf ğretmenlerinin metaforlar yoluyla karşılaştırılması amacına uygun düşmektedir. Bu bağlamda, araştırmaya katılan iki okulun seçiminde amaçsal rneklemeye yaklaşımının bir çeşidi olan aykırı durum örneklemesinden yararlanılmıştır. Aykırı durum rneklemesi incelenen problemle ilgili olarak varolan birbirine aykırı durumların değişkenliğini daha net görme olanağı sağlamaktadır (Büyüköztürk, akmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010). Bu nedenle, rneklemi Ankara ilinde yer alan iki farklı okulda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır.

A İlköğretim Okulu: st sosyo-ekonomik düzey öğrencilerin eğitim grdđđ Şehir merkezinde bulunan özel bir kolejin ilköğretim okuludur. Okul yöneticisinin verdiği bilgiye göre aileler genelde eğitimi ve çocuklarının eğitimine yüksek düzeyde destek vermektedirler. Toplam 9 sınıf öğretmeninin görev aldığı okulda katılımcıların tümü çalışmaya dahil edilmiştir.

B İlköğretim Okulu: Alt sosyo-ekonomik düzey öğrencilerin eğitim grdđđ Őehrin kenar mahallelerinden birinde bulunan devlete bağlı bir ilköğretim okuludur. Okul yöneticisinin verdiği bilgiye göre aile içi şiddet gören ğrenci sayısı fazladır. Ailelerin genelde eğitim düzeyi çok düşük olarak belirtilmiştir. Toplam 18 sınıf öğretmeninin görev yaptığı okulda katılımcı olarak bu sayının hepsi dahil edilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri 2011 Mayıs ayında yarı yapılandırılmış bir metafor formu kullanılarak toplanmıştır. Görüşme formunda iki boşluk doldurma sorusu bulunmaktadır.

“Sınıfı _____ benzetiyorum nk _____.”
“Sınıf yönetimini _____ benzetiyorum nk _____.”

Katılımcıların doldurdıkları formlar içerik analizine tabi tutulmuş ve ortaya çıkan temalar kavramsal ereve işiğında yorumlanmıştır. Daha sonra iki okulda görevli öğretmenlerin kullandıkları metaforlar karşılaştırma yoluyla analiz edilerek sınıfa ve sınıf yönetimine ilişkin yaklaşımları belirlenmiştir. Geçerlik açısından eğitim yönetimi alanında nitel araştırma konusunda uzman bir ğretim üyesinden formla ilgili görüş alınmıştır. Analiz sürecinde katılımcılardan edinilen bilgiler Microsoft Excel programına geirilmif ve sıralama komutu yardımı ile derinlemesine analiz yapmak üzere hazır hale getirilmiştir.

BULGULAR

Bulgular, A ve B ilköğretim okullarında görev yapan sınıf ğretmenlerinin kullandıkları metaforlar bağlamında Tablo 1’de sınıf için, Tablo 2’de sınıf yönetimi için gösterilmektedir. Sınıfa ilişkin A okulundan 9, B okulundan 15 olmak üzere toplamda 24 farklı metafor elde edilmiştir. Sınıf yönetimine ilişkin ise A okulundan 5, B okulundan 11 farklı metafor elde edilmiştir. Dilbilimsel açıdan kullanılan metaforların tümü aktif metafor türüne girmektedir. Başka bir ifadeyle, benzeyen ve benzetilen kavramların doğrudan ilişkisi kurulabilmektedir.

Tablo 1. A ve B İlköğretim Okullarındaki sınıf öğretmenlerinin sınıfa ilişkin kullandıkları metaforlar

Metaforlar (N= 24)	A okulu	B okulu	f
Eşsiz çiçek bahçesi	1	1	2
Gökkuşığı	1		1
Atölye	1		1
Tiyatro sahnesi	1		1
Gökyüzü	1	1	2
Cıvıldaayan kuşlar	1		1
Deniz	1		1
Arı kovanı	1		1
Meyve bahçesi	1		1
Dağınık boncuklar		1	1
Orman		1	1
Türkiye		2	2
Yolcular		1	1
Toprak		1	1
Hammadde deposu		1	1
Konser salonu		1	1
Gizemli dünya		1	1
Hediye paketi		1	1
Hamur		1	1
Büyük şehir		1	1
Karışık dondurma		1	1
Elimdeki balonlar		1	1
Aile		1	1
Birkaç dönüm tarla		1	1

Tablo 2. A ve B İlköğretim Okullarındaki sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin kullandıkları metaforlar

Metaforlar (N= 13)	A okulu	B okulu	f
Mutfak	1		1
Orkestra yönetimi	5	7	12
Kovan	1		1
Gemi	1	1	2
Bahçıvanlık	1	2	3
Aile reisliği		1	1
Stratejik savaş		1	1
Annelik		1	1
Hamur yoğurma		1	1
Fabrika yönetimi		1	1
Uzay seyahati		1	1
Şoförlük		1	1
TBMM		1	1

Sınıfa İlişkin Kullanılan Metaforlar

A ve B okulunda sınıf öğretmenlerinin genel olarak sınıfa yönelik bakış açılarını yansıtan metaforlar sözcükler açısından farklılık göstermektedir. “Çiçek bahçesi” ve “gökyüzü” olarak sadece 2 ortak metafor elde edilmiştir. Kullanılan metaforların açıklamalarında öğrenci çeşitliliği, öğretmenin farklı etkinlikler ve farklı yaklaşımlar uygulama zorunluluğu ve öğrencilerin niteliklerine yönelik atıflar

vardır. Öğrencilerin her birinin farklı yapı ve ihtiyaçlarda olduklarını betimleyen metaforlar meyve bahçesi, deniz, cıvıldaayan kuşlar, atölye, gökkuşağı, dağınık boncuklar, orman, Türkiye, yolcular, konser salonu, gizemli dünya, hediye paketi, hamur, büyük şehir, karışık dondurma, gökyüzü ve tarla olarak belirtilebilir. Bu metaforların açıklamalarına bakıldığında, öğrencilerin farklı yetenekleri olduğu, ihtiyaçlarının, amaçlarının ve geçmiş yaşantılarının farklı olduğu ve her birinin ayrı bir renk olduğunu anlatan açıklamalar bulunmaktadır. Örneğin, konser salonu metaforu için yapılan açıklamalardan biri “...farklı ses rengine sahip aletler gibi farklı alışkanlıklar ve görüşler var..”, “hediye paketi” metaforu için yapılan açıklama ise “...hergün o kutudan yeni sürprizler çıkıyor..”, “hamur” metaforu için “...içinde hamurdaki gibi farklı farklı maddeler var...” şeklindedir. Bu yönde başka bir metafor “Türkiye” olarak belirtilmiş ve açıklamada “... her kültürden farklı insanlar var...” yorumu getirilmiştir. Çeşitlilik temasına her iki okulda görev yapan öğretmenler tarafından yoğunlukla değinilmiş olup, bu çeşitliliğin açıklamalarında olumlu ve olumsuz olarak iki farklı yaklaşım ortaya çıkmaktadır. Örnek olarak, B okulunda “dağılan boncuklar” metaforunu kullanan katılımcı “her bir boncuk savrulduğu yöne doğru gider ve onları doğru yönlendiremezseniz dağılır giderler” biçimindeki açıklamasında, öğrencilerinin kontrol edilmezlerse olumsuz eğilimli olduklarını anlatmaya çalışmaktadır. Öte yandan, yine aynı okuldan başka bir katılımcı “büyük şehir” metaforunu kullanarak “içinde tanıyıp işlemem gereken farklı cevherler var” şeklinde bir açıklama getirmiştir. Bu açıklama, sınıfa yönelik daha olumlu bir bakış açısını temsil etmektedir. A okulunda kullanılan metaforlardan biri “atölye” olarak belirtilmiş ve sebebi “...farklı köşelerde farklı kazanımlar, üretimler ve yaratıcılık var...” olarak açıklanmıştır. Benzer açıklamalar A okulunda daha sık görülmektedir. İki okulun bu açıdan karşılaştırılması durumunda, A okulundaki sınıf öğretmenlerinin yoğunlukla öğrenci çeşitliliğine ve her birinin farklı ihtiyaçları olduğuna yönelik metaforları ve ilgili açıklamaları bulunurken, B okulunda da sıklıkla çeşitlilik üzerinde durulmuş, olumlu metaforlarla betimlemeler yapılmış, ancak B okulundan farklı olarak açıklamaların yarısından fazlası öğrencilerin altyapısına yönelik olumsuz ifadeler içermektedir.

Kullanılan metaforların ışığında ortaya çıkan başka bir perspektif de öğretmenin sınıf içindeki tutumu ile ilgilidir. Örneğin, A okulunda sınıf için kullanılan metaforlardan biri “tiyatro sahnesi” olarak belirtilmiş ve nedeni “...her role girmek zorundayız...” olarak açıklanmıştır. Yine A okulunda bu yönde kullanılan başka bir metafor “arı kovani” olup açıklaması “...sürekli aktivite halindeyiz...” olarak belirtilmiştir. B okulunda bu bağlamda kullanılan metaforlardan birisi “elimdeki balonlar” olarak belirtilmiş ve açıklaması “...içlerinden çok azını yükseklerle ulaştırabiliyorum...” olarak sunulmuştur. Öğretmenin sınıf içindeki yaklaşımına yönelik A okulunda kullanılan metaforlardan daha olumlu bir yaklaşım sezilmekte, B okulunda ise öğrencilerin kendi potansiyellerinden, aile yaşantıları ve beklentilerinden kaynaklanan bazı sorunlar göze çarpmaktadır. Örneğin, sınıf için “toprak” metaforunu kullanan katılımcı açıklamasında, “toprak verimliyse ürün iyi olur” diyerek kendi işlemeye çalıştıkları öğrenci grubunu çoğunlukla (işsel motivasyonu eksik ve sorunlu ailelerden geldiklerini ekleyerek) “verimsiz toprak” olarak nitelmiştir. Her iki okuldaki öğretmenler çoğunlukla açıklamalarında sınıf içinde farklı etkinlikler yapmaları gerektiğinden bahsetmektedir, fakat B okulundaki öğretmenlerin görüşlerinde bir önceki temaya benzer olarak öğrencilerin niteliklerine ilişkin olumsuzluk görülmektedir. Bu bulgu, B okulunun bulunduğu çevreyle ve müdürün belirttiği gibi çok sayıda öğrencinin sağlıklı aile desteği almaması, ailelerin sosyoekonomik açıdan alt seviyede ve az eğitilmiş olmaları ile bağlantılı olabilir.

A okulundan farklı olarak, sadece B okuluna özgü metaforlar yoluyla ortaya çıkan tema öğrencilerin geleceğine yönelik taşıdıkları potansiyellere yöneliktir. Burada iki ayrı katılımcı iki ayrı metafor kullanmıştır. Bunlardan biri “hammadde deposu” olup belirtilen açıklama “...geleceğin bütün bireyleri; doktor, mühendis, öğretmen, hırsız, katil, başbakan vs. bir aradalar...” biçimindedir. Diğeri ise, “yolcular” olarak belirtilmiş ve açıklamasında “...her birinin gitmek istediği yol birbirinden farklı...” ifadesi kullanılmıştır. A okulunda bu temaya uygun bir metafor kullanılmamış olmasının sebebi öğrenci grubunun daha homojen bir çevreden gelmesi ile ilgili olabilir.

İki okulda görevli sınıf öğretmenlerinin sınıf kavramına yönelik kullandıkları metaforlara yönelik bulgular belirtilen 3 tema üzerinde yoğunlaşmaktadır. Ancak, B okulunda görevli öğretmenlerin sınıfa

yönelik kullandıkları metaforların açıklamalarından daha kaygılı ve olumsuz bir yaklaşım içinde oldukları anlaşılmaktadır.

Sınıf Yönetimine İlişkin Kullanılan Metaforlar

Öğretmenlerin sınıf yönetimini betimlemek için kullandıkları metaforlar A okulunda 5, B okulunda ise 11 farklı sözcük kullanılarak oluşturulmuştur. İki okul karşılaştırıldığında A okulunda 9 katılımcıdan 5'i, B okulunda ise 18 katılımcıdan 7'si sınıf yönetimi için "orkestra yönetimi" metaforunu kullanmıştır. Orkestra yönetimi metaforuna ilişkin açıklamaların tümü her iki okulda da ahenk teması üzerine yapılandırılmıştır. Sınıf yönetimini orkestra yönetimine benzetirken katılımcıların açıklamalarından bazıları şöyledir: "...iyi yönetilirse ahenk ortaya çıkar...", "farklı enstrümanlardan uyumlu melodiler çıkardığımızı hissediyorum...", "her aletten doğru sesin çıkmasını sağlamak gibi her öğrencinin yeteneğini ortaya çıkarıp keşfedebilmek gerekiyor...", "...bu kadar farklı enstrümandan ahenkli ve güzel ses çıkarabilmek için onları iyi tanımak ve koordine etmek gerekir...". Toplamda iki okulda 12 kez tekrarlanmış olan orkestra yönetimi metaforu için yapılan betimlemelerin tümü uyum ve ahenkle idare etmek üzerine kurulmuş olup, her öğrencinin yeteneğinin ortaya çıkarılması gerekliliği üzerinde durulmaktadır. Bunun dışında geliştirilen ortak metaforlar "bahçıvanlık" ve "gemi" metaforlarıdır. Gemiyi her iki okuldan birer katılımcı, bahçıvanlığı A okulundan 1, B okulundan 2 katılımcı kullanmıştır.

A okulunda kullanılan metaforlar "mutfak", "bahçıvanlık", "kovan" ve "gemi" olarak ortaya çıkmıştır. Mutfak ve bahçıvan metaforlarının açıklamalarında yine orkestra yönetimininkine benzer temalara değinilmiştir. Mutfak için "...çeşitli ürünlerle lezzetli yemek yapmaya çalışıyorum.", bahçıvanlık için "...farklı özelliklere sahip çiçeklerin bakımı için farklı yöntemler uyguluyorum..." açıklamaları yapılmıştır. Bu noktada, yine ortaya çıkan öğrencilerin farklılıkları ve onları uyum içerisinde yönetme kavramıdır. Gemi için "...kaptan, mürettebat ve yolcular var: öğretmen kaptan, yolcular öğrenciler, mürettebat okul yönetimi ve aileler..." açıklaması verilmiştir. Burada, eğitim sistemi içindeki farklı gruplara farklı roller atama ve bir noktada ekip çalışması söz konusudur. Öğretmenin kaptanla ilişkilendirilmesi en önemli yönetsel görevin kendisinde olması anlamını taşımaktadır. Son olarak, "kovan" metaforu için edinilen açıklama "...sürekli çalışıp yeni ürünler yaratıyoruz..." şeklindedir. Burada aslında öğretmenin sınıf içindeki üretkenliğe verdiği önem yansıtılmaktadır. A okulunda geliştirilen metaforlar genelde sınıf yönetiminde grup dinamiklerinin etkili kullanılarak uyum ve ahenk içinde üretken olma fikrini yansıtmaktadır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, B okulunda orkestra yönetimi dışında yine "gemi" ve "bahçıvanlık" metaforları A okulu ile ortaktır. Bahçıvanlık için sunulan açıklamalar A okulu ile benzerlik göstermekte ve öğretmenin çaba ve emeğine atıfta bulunmaktadır. Bu noktada yapılan açıklama, "...iyi ürün almak için sizin çaba ve emeğiniz gerekiyor..." olarak belirtilmektedir. Öte yandan, ortak olarak üretilen "gemi" metaforunda da yine A okulundaki aynı metaforu kullanan öğretmene benzer olarak öğretmen kendisini kaptan statüsünde görmekte ve "...ben nereye götürürsem onlar da oraya gidecek..." açıklamasını getirmektedir. Her iki okulda da gemi ve bahçıvanlık kullanımlarında derinde yatan anlam öğretmenin sınıf yönetiminde liderlik özelliği göstermesi ile ilişkilendirilebilir. Öğretmenin liderlik özelliğini öne çıkaran diğer metaforlar aile reisliği, şoför ve fabrika yönetimi metaforlarıdır. Açıklamaların tümünde liderliğe atıfta bulunulmuştur.

B okulunda A'dan farklı olarak çıkan metaforlar uzay yolculuğu, annelik, stratejik savaş, hamur yoğurma ve TBMM olarak belirlemektedir. Uzay yolculuğu, stratejik savaş ve TBMM metaforlarının açıklamalarında sınıf yönetiminin zorluklarına değinilmiş olup olumsuz bakış açısı söz konusudur. Sınıf yönetimini uzay yolcuğuna benzeten katılımcı "...bu zor şartlarda imkansız başarıya çalışıyoruz..." açıklamasında bulunmuş, stratejik savaşa benzeten öğretmen nedenini "...içinde çok çeşitli taktikler var, hiç de kolay değil..." olarak ifade etmiştir. TBMM'ye benzeten öğretmen ise sebep bölümüne "!!!" şeklinde bir yazılı ifade kullanmış, yorum getirmek istememiştir. Öte yandan, "annelik" ve "hamur yoğurma" benzetmeleri daha olumlu bir bakış açısını yansıtmaktadır. Annelik metaforu için sağlanan açıklama "...onları severek iyi bir sonuca varabileceğimi düşünüyorum..." şeklindedir. Hamur yoğurma metaforunun açıklaması ise daha önceki temalara benzer olarak

öğretmene düşen rolle ilgili olarak açıklanabilir. Bu noktada getirilen açıklama “...ne kadar iyi yoğurursanız o kadar kaliteli bir ürün ortaya çıkar...” biçimindedir. Sınıf yönetimine ilişkin metaforlarda A ve B okulu arasında sınıfa ilişkin kullandıkları metaforlar düşünüldüğünde yoğun farklılıklar görülmemektedir. Belirgin olarak aktarılabilecek bulgu, B okulundaki bazı katılımcıların kullandıkları metaforlardan ve açıklamalarından (uzay yolculuğu, stratejik savaş) anlaşılacağı gibi, kendi bağlamları içinde sınıf yönetimini taktiksel ve zorlu bir süreç olarak gördükleridir. Tam aksine, A okulunda zorluk kavramına ilişkin herhangi bir metafor edinilmemiştir. Her iki okulda kullanılan metaforlardan edinilen en temel ve ortak bulgu, öğretmenlerin çoğunluğunun sınıf yönetiminin uyum ve ahenk içinde çaba gösterilerek ve özenle yapılması gerektiği üzerinedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada, tamamen birbirinden farklı sosyo-ekonomik çevrelerde bulunan her iki okuldaki sınıf öğretmenlerinin sınıf ve sınıf yönetimine ilişkin kullandıkları metaforlar elde edilmiştir. Kullanılan metaforlar ve açıklamaları aracılığıyla öğretmenlerin sınıf kavramına olan bakış açıları anlaşılmaktadır. Bu açıdan, öğrenci çeşitliliği, öğretmenin farklı etkinlikler ve farklı yaklaşımlar uygulama zorunluluğu ve öğrencilerin niteliklerine yönelik betimlemeler bulunmuştur. Ancak, okulların buldukları çevrenin bir sonucu olarak B okulundaki öğretmenlerin betimlemelerinde A okulundakilere göre sınıfa bakışları daha olumsuz yöndedir. Her iki okulda da betimlenen öğrencilerin çeşitliliği ve farklı ihtiyaçlarının varlığı sınıfa ilişkin ekolojik yaklaşımla (Bronfenbrenner, 1979; Dönmez, 2007) açıklanabilir. Öğrenciler, içinde buldukları çevrenin etkisiyle çeşitlilik göstermektedirler ve bu iki okul ele alındığında mikro (öğretmenler, sınıf arkadaşları) ve mezo sistemlerin (aile, okul, sınıf dışındaki sosyal ilişkiler) etkisi öğrencilerin öğretmenler tarafından kullanılan metaforların yansıttıkları farklılıkları bu şekilde açıklanabilir. Sınıfa ilişkin metaforlarda ortaya çıkan başka bir tema, öğretmenlerin sınıf içi yaklaşımlarına yöneliktir. Burada da farklı etkinlikler yapmaya ve üretkenliğe yönelik atıflar ortaya çıkmış, ancak B okulunda yine öğrencilerin betimlenen olumsuz durumlarından dolayı öğretmenlerin farklı etkinlikler yapmakta zorlandıkları bulunmuştur. A okulundan farklı olarak sadece B okulunda bulunan sınıfa ilişkin metaforlardan edinilen tema, öğrencilerin geleceğine yönelik potansiyelleridir. Gelecekte, çok farklı olumlu ya da olumsuz konumlarda olabilecekleri olasılığından ve yollarının farklı olacağından bahsedilmiştir. Sınıfa yönelik her iki okulda kullanılan metaforlar Saban (2009)’un öğretmen adayları ile yapmış olduğu çalışmasında ortaya çıkardığı kavramsal kategoriler altındaki metaforlarla bazı benzerlik ve farklılıklar göstermektedir. Her ne kadar bu araştırma sınıfa ilişkin metaforları öğretmenlerin açısından incelemiş, Saban (2009) ise öğrenciye yönelik metaforları öğretmen adaylarının bakışından ele almış olsa da, sınıfı öğrencilerin oluşturması nedeniyle bağlantı kurulabilir. Örneğin, “hamur” metaforu ilgili çalışmadaki hammadde olarak öğrenci kategorisine, “toprak”, “tarla”, “bahçıvan” ve “balon” metaforları boş zihin olarak öğrenci kategorisinde bulduğu ortak metaforlardır. Ancak, bu çalışmada edinilen balon metaforu daha olumsuz çağrışımla kullanılmıştır. Ayrıca, “çiçek bahçesi” ve “civildayan kuşlar” da Saban (2009)’ın gelişen varlık olarak öğrenci kategorisindeki çiçek ve kuş metaforlarıyla, “tiyatro sahnesi” metaforu, sosyal katılımcı olarak öğrenci kategorisindeki tiyatro sanatçısı, “deniz” ve “gökkuşağı” metaforları değerli bir varlık olarak öğrenci kategorisindeki yine aynı metaforlarla, “arı” kendi bilgisinin inşacısı olarak öğrenci kategorisinde aynı metaforla benzerlik göstermektedir. Farklı olarak, itaatkar varlık olarak öğrenci kategorisinde bulunan “yolcu” metaforunun anlamı bu çalışmada “nereye gideceği belli değil” açıklaması ile itaatin tam zıttı bir anlamda belirlemiştir. Sınıfa yönelik metaforların sonuçları Saban (2009)’ın çalışmasını bu açılardan desteklemektedir.

Sınıf yönetimine ilişkin olarak edinilen bulgular, iki okulun öğretmenleri arasında çok fazla farklılık göstermemiş, tam aksine “orkestra yönetimi” benzetmesi her iki okulda da çok sık kullanılmıştır. Akar ve Yıldırım (2009)’ın çalışmalarında da ortaya çıkmış olan orkestra yönetimi metaforu, bu çalışmada onların müdahale öncesi ve sonrasında edindikleri ulaştıkları “liderlik ve kontrol” kategorisine girmektedir. Ayrıca, gemi, fabrika yönetimi gibi metaforlar da sınıf yönetiminin bu yönünü desteklemektedir. Aynı yazarların çalışmasına benzerlik gösteren başka bir metafor “annelik” olup, şefkat ve ilgi kategorisinde değerlendirilmiştir. Bu çalışmada da benzer açıklama bulunmaktadır.

Öğrenci çeşitliliği kategorisi altında ise onlarda ortaya çıkan çiçek bahçesi benzetmesi bu çalışmada bahçıvan benzetmesiyle paralellik göstermektedir.

Başar (1999)'ın geliştirdiği sınıf yönetimi modelleri kapsamında, öğretmenlerin kullandıkları metaforların ve ilgili açıklamaların bu modelleri yansıtır yansıtmadığı irdelendiğinde genellikle “gelişimsel” modeli hatırlatan kullanımlar ortaya çıkmıştır. Örneğin, orkestra yönetimi ve bahçıvanlık metaforlarının açıklamaları da dikkate alındığında, genel olarak öğrencilerin gelişimsel düzeylerine bağlı olarak gösterdikleri farklılıklar ve ihtiyaçların göz önünde bulundurulması gerekliliğinden bahsedilmektedir. Başar (1999)'un modelindeki önlemsel, tepkisel ve bütünsel modellere atfedilebilecek herhangi bir metafor iki okulda da ortaya çıkmamıştır. Bu durum çalışmanın yürütüldüğü okulların bağlamında değerlendirmek gerekirse her iki okulda da öğretmenlerin çoğunlukla gelişimsel modeli benimsedikleri söylenebilir. Bu bağlamda, farklı sorunlarda farklı modellerin uygulanabilmesi ve ideal olarak bütünsel modelin benimsenmesi açısından öğretmenlere uygulamaya dönük eğitim faaliyetleri sağlanması faydalı olabilir. Metafor analizi yoluyla tasarlanan bu araştırmanın öğretmenlerin bu modelleri kesin kullanıp kullanmadıklarını belirlememiş olması sınırlılık olarak düşünülebilir. Yapılabilecek benzer araştırmalarda farklı veri toplama araçları yoluyla, kullanılan metaforlarla gerçekte benimsedikleri yaklaşımların tutarlı olup olmadığı ortaya çıkarılabilir. Çalışmanın amacı doğrultusunda kullanılan metaforlar yoluyla bu modellere ilişkin çıkarımların oluşup oluşmayacağına bakılmıştır. Sonuç olarak, sadece gelişimsel modele ilişkin dolaylı ipuçları bulunmuştur. Tasarlanabilecek farklı araştırmalar öğretmenlerin sınıf yönetiminde kullandıkları yaklaşımlar açısından ihtiyaçlarının bulunup bulunmadığı ve nasıl bir desteğin verilmesi konusunda ışık tutacaktır.

Sonuç olarak; bu çalışmadan da anlaşılacağı gibi karmaşık, çok boyutlu, çeşitli sosyal aktörlerin çabalarını gerektiren bir süreçtir. Bu süreçte karşılaşılan sorunlarla ve beklenmedik durumlarla başa çıkabilmek için öğretmenlerin önyargısız, sabırlı ve liderlik özelliklerine sahip olmaları gerekmektedir. Öğretmenin yaklaşımı, öğrencilerin farklılıkları ve ihtiyaçları, okulun bulunduğu çevre bu sınıf yönetiminin kolaylığını ve zorluğunu belirlemektedir.

Bu çalışmada genelleme amacı bulunmamaktadır ve iki farklı okulda görevli öğretmenleri derinlemesine irdelenebilmek amacıyla yürütülmüş karşılaştırmalı bir durum çalışmasıdır. Metaforlar, hem nitel hem de nicel araştırma desenlerinde okul, sınıf ve farklı eğitim ortamlarında çeşitli sosyal süreçleri anlamak amacıyla güçlü araçlar olarak kullanılabilir. Ayrıca, öğretmen yetiştirme açısından da sınıf içi etkinliklerde de metaforlara başvurulabilir. Bu yolla, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının kendi bakış açılarını ve yaklaşımlarını keşfedebilmeleri kolaylıkla sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akar, H., & Yıldırım, A. (2009). Change in teacher candidates' metaphorical images about classroom management in a social constructivist learning environment. *Teaching in Higher Education*, 14(4), 401-415.
- Başar, H. (1999). *Sınıf yönetimi*. İstanbul:MEB.
- Beck, L. G. (1999). Metaphors of educational community: An analysis of the images that reflect and influence scholarship and practice. *Educational Administration Quarterly*, 35(1), 13-45.
- Bogdan, R.C.& Biklen, S.K. (1998). *Qualitative research in education: An introduction to theory and methods*. Boston: Allyn and Bacon.
- Bourdieu, P. (1991). *Language and symbolic power*. Cambridge: Polity Press
- Boyacı, A. (2008). Sorun davranışları yönetmek.. M.Çelikten, (Ed.), *Yapılandırıcı yaklaşıma göre sınıf yönetimi* (209-253). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Boyacı, A. (2009). İlköğretim okulu öğretmenlerinin eğitim planlaması süreçlerine yönelik kullandıkları metaforlar. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 111-124.
- Bredeson, P.V. (1985). An analysis of the metaphorical perspectives of school principals, *Educational Administration Quarterly*, 21(1), 29-50.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. USA: Harvard University Press.

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri (Geliştirilmiş 2. baskı)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirtaş, H. (2008). Sınıf yönetiminin temelleri. H.Kıran, (Ed.), *Etkili sınıf yönetimi* (1-29). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Dönmez, B. (2007). Sosyal bir sistem olarak sınıf. M. Şişman ve S.Turan, (Ed.), *Sınıf Yönetimi* (13-26). Ankara: Öğreti
- Foucault, M. (1980). *Power/knowledge: selected interviews & other writings 1972-1977*. (Ed. Colin Gordon.) New York: Pantheon Books, 1980.
- Jensen, D. F. N. (2006). Metaphors as a bridge to understanding educational and social contexts. *International Journal of Qualitative Methods*, 5(1), 1-17.
- Kasoutas, M., & Malamitsa, K. (2009). Exploring Greek teachers' beliefs using metaphors. *Australian Journal of Teacher Education*, 34(2), 64-83.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press.
- Morgan, G. (1986). *Images of organization*. Newbury Park, CA: Sage.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. California: Sage Publication.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Silman, F., & Şimşek, H. (2006). Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri Okulları ve Merkezi Eğitim Kurumlarına Mecazlar Yoluyla Bir Bakış. *Eğitim Araştırmaları*, (23), 177-187.
- Turan, S. (2007). Sınıf yönetiminin temelleri. M. Şişman ve S.Turan, (Ed.), *Sınıf Yönetimi* (1-11). Ankara: Öğreti.
- Şişman, M., & Turan, S. (2007). Sınıf yönetimi. (5.baskı). Ankara: Öğreti.
- Wragg, E.C. (1993) *Class management*. London: Routledge
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Zheng, H., & Song, W. (2010). Metaphor Analysis in the Educational Discourse: A Critical Review. *Online Submission*, Retrieved from EBSCOhost on 15-June-2011.